

Βιογραφικό Αρχιεπισκόπου Αναστασίου

+ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ (ΓΙΑΝΝΟΥΛΑΤΟΣ)

Αρχιεπίσκοπος Τιράνων, Δυρραχίου και πάσης Αλβανίας (1992
εξ.)

Ομότιμος Καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού
Πανεπιστημίου Αθηνών (1992 εξ.)

Επίτιμο Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών

*Honorary Senator the European Academy of Sciences and Arts
– Salzburg*

Γεννήθηκε στον Πειραιά, 4. 11. 1929. Έλαβε το απολυτήριο
Γυμνασίου το έτος 1947 (άριστα 19^{9/11}) και το Πτυχίο της
Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών το 1952 (άριστα
9,53 – η υψηλότερη βαθμολογία πτυχιούχου της Θεολογικής
Σχολής Αθηνών). Συνέχισε μεταπτυχιακές σπουδές
Θρησκευολογίας, Εθνολογίας, Ιεραποστολικής,
Αφρικανολογίας, στα Πανεπιστήμια Αμβούργου και
Μαρβούργου Γερμανίας (1965-69), ως υπότροφος του
γερμανικού Ιδρύματος Alexander von Humboldt. Αναγορεύθηκε
Διδάκτωρ της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών
(1970, ομόφωνα άριστα, με ειδικό βραβείο). Στη διάρκεια της
στρατιωτικής του θητείας (1952-54) φοίτησε στις Σχολές
Εφένδρων Αξιωματικών Σύρου και Διαβιβάσεων Χαϊδαρίου (και
στις δύο πρότευσε και έγινε «Αρχηγός Σχολής»).

Γλώσσες: εκτός της μητρικής και της αρχαίας ελληνικής,
αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, αλβανικά, έχει επίσης γνώσεις
λατινικής, ισπανικής, ιταλικής, ρωσικής, κισουαχίλι. Μελέτησε
τα διάφορα θρησκευόμενα (Αφρικανικά θρησκευόμενα,
Ινδουϊσμό, Βουδδισμό, Ταοϊσμό, Κομφουκιανισμό, Ισλάμ) στις
χώρες που ακμάζουν (Κένυα, Ουγκάντα, Τανζανία, Νιγηρία,

Ινδία, Ταϊλάνδη, Κεϋλάνη, Κορέα, Ιαπωνία, Κίνα, Βραζιλία, Καραβαϊκή, Λίβανο, Συρία, Αίγυπτο, Τουρκία κ.α.).

Ακαδημαϊκή σταδιοδρομία

Εντολή διδασκαλίας Νεοελληνικής γλώσσας και φιλολογίας – Πανεπιστήμιο Μαρβούργου Γερμανίας (1965-69). Οργάνωση και διεύθυνση του «Κέντρου Ιεραποστολικών Σπουδών» στο Πανεπιστήμιο Αθηνών (1971-76). Οργάνωση και διεύθυνση του «Διορθοδόξου Κέντρου Αθηνών της Εκκλησίας της Ελλάδος» – Πεντέλη (1971-76). Έκτακτος Καθηγητής της Ιστορίας των Θρησκευμάτων του Παν/μίου Αθηνών (1972-76). Τακτικός Καθηγητής (1976-92). Διευθυντής του Τομέα Θρησκευολογίας-Κοινωνιολογίας του Ποιμαντικού Τμήματος του Παν/μίου Αθηνών (1981-83). Κοσμήτωρ της Θεολογικής Σχολής του Παν/μίου Αθηνών και Συγκλητικός (1983-86). Αντιπρόεδρος Εφορείας Πανεπιστημιακής Λέσχης (1978-79, 1983-86). Πρόεδρος της «Επιτροπής Συμπαράστασεως Κυπριακού Αγώνος» του Πανεπιστημίου Αθηνών (1975-84). Μέλος της Επιτροπής Ερευνών του Πανεπιστημίου Αθηνών (1986-90) και του Δ.Σ. του Κέντρου Μεσογειακών και Αραβικών Σπουδών (1978-82). Αντεπιστέλλον Μέλος της Ακαδημίας Αθηνών (1993-2005) και εν συνεχεία Επίτιμο Μέλος.

Επίτιμος διδάκτωρ Θεολογίας (ThD,DD): της Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού, Brookline, Ma. Η.Π.Α. (1989)· του Τμήματος Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (1995)· του St. Vladimir's Theological Seminary (2003)· της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κραγιόβας Ρουμανίας (2006)· Επίτιμο μέλος της Θεολογικής Ακαδημίας Μόσχας (1998)· Δίπλωμα π. Δημητρίου Στανιλοάε (η ανώτερη θεολογική διάκριση), Πανεπιστημίου Βουκουρεστίου (2003)· της Ποντιφικής Θεολογικής Σχολής της

Νοτίου Ιταλίας (2009) και της Fordham University Νέας Υόρκης (2014).

Επίτιμος διδάκτωρ Φιλολογίας ή Φιλοσοφίας (PhD): του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (1996)· του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (1996)· του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής των Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Αθηνών και όλων των Τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (1998)· του Τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πειραιώς (2001)· του Τμήματος Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (2002)· των Τμημάτων Φυσικής, Ιατρικής, Δημοτικής Εκπαίδευσης και Πολιτικών μηχανικών του Πανεπιστημίου Πατρών (2003)· Doctor of Humane Letters του Boston University (2004)· των Τμημάτων Ιατρικής και Γεωπονίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας· επίσης Χρυσούν Μετάλλιον (η ανώτατη διάκριση) του ως άνω Πανεπιστημίου (2005)· του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου (2007)· του Πανεπιστημίου Κορυτσάς (2008)· του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας καθώς και εκείνου της Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού των Παρευξείνιων Λαών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (2009)· του Πανεπιστημίου Κύπρου (2010) · Πανεπιστημίου Απόστολος Ανδρέας Τυφλίδος, Γεωργίας (2010). Τμήματος φιλολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Καλαμάτα (2016). Η ανώτατη επιστημονική διάκριση του Αριστοτελείου πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης «Χρυσούς Αριστοτέλης» (2018). Αναγορεύθηκε Επίτιμος Καθηγητής του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (2020).

Διετέλεσε εντεταλμένος Σύμβουλος του Δ.Σ. Ανωτέρας Σχολής Κοινωνικής Εργασίας – Διακονισσών (1977-84)· μέλος του Ανωτάτου Υπηρεσιακού Συμβουλίου της Εκκλησίας της Ελλάδος (1977-85)· του Υπηρεσιακού Συμβουλίου Εκκλησιαστικής Εκπαιδύσεως Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (1977-82)· του Δ.Σ. της Ευρωπαϊκής Λέσχης Υγείας· του Δ.Σ., της Επιτροπής για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου (1985-91)· της Επιτροπής Υποτροφιών Ιδρύματος «Αλέξανδρος Ωνάσης» (1978-94). Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος «Αλεξάνδρος Ωνάσης» (1994-2005). Είναι Εταίρος της εν Αθήναις Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας (1994 εξ.)· Εταίρος της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης (2001 εξ.). Επίτιμος Πρόεδρος των Αποφοίτων του Β' Γυμνασίου αρρένων Αθηνών (2008 εξ.).

Εκκλησιαστική και κοινωνική διακονία

Στην Ελλάδα. Ως λαϊκός θεολόγος (1952 – 60) εργάσθηκε σε διάφορους τομείς της εσωτερικής ιεραποστολής (κήρυγμα, χριστιανική αρθρογραφία, κατήχηση, οργάνωση κύκλων βιβλικών μελετών, νεανικών και φοιτητικών κατασκηνώσεων). Πρωτοστάτησε στην αναζωπύρωση της Ορθοδόξου εξωτερικής ιεραποστολής (1959), εξέδωσε το πρώτο ιεραποστολικό περιοδικό «Πορευθέντες» στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, και ίδρυσε το ομώνυμο Διορθόδοξο Ιεραποστολικό Κέντρο «Πορευθέντες». Εκάθη μοναχός στην Ιερά Μονή Ασωμάτων – Πετράκη (1.8.1960). Χειροτονήθηκε Ιεροδιάκονος (7.8.1960), Πρεσβύτερος με το οφίκιο του Αρχιμανδρίτου (24.5.1964), Τιτουλάριος Επίσκοπος Ανδρούσης (19. 11. 1972), για την οργανική θέση του Γενικού Διευθυντού της «Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος». Με εντολή της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, συνέγραψε τρία Κατηχητικά Βοηθήματα για τους διδάσκοντες στα Μέσα

Κατηχητικά Σχολεία της Εκκλησίας της Ελλάδος. Στη διάρκεια των σπουδών του στη Γερμανία, εξυπηρέτησε ιερατικώς τους εκεί έλληνες εργάτες και φοιτητές. Από τη θέση του Γενικού Διευθυντού της «Αποστολικής Διακονίας», προώθησε διάφορα θεολογικά, εκπαιδευτικά, οικοδομικά και εκδοτικά προγράμματα της Εκκλησίας. Κινητοποίησε τους αρμοδίους παράγοντες του Υπουργείου Πολιτισμού και τις Ιερές Μητροπόλεις της Ελλάδος για την καταγραφή της εκκλησιαστικής κειμηλιακής περιουσίας. Ιδιαίτερα ανέπτυξε τον τομέα εξωτερικής ιεραποστολής με τη συνεχή συμπαράσταση στα ιεραποστολικά κλιμάκια Κορέας, Ινδίας, Αφρικής και με την οργάνωση της Εβδομάδος Εξωτερικής Ιεραποστολής.

Ανατολική Αφρική. Ταξίδεψε αρχικά τον Μάιο – Ιούλιο του 1964 στην Ουγκάντα, Τανζανία και Κένυα διερευνώντας τις δυνατότητες συστηματικής Ορθοδόξου Ιεραποστολής. Το θέρος και το φθινόπωρο του 1967 διεξήγαγε θρησκευολογική έρευνα παραδοσιακής θρησκευτικότητας στην Ουγκάντα. Στη δεκαετία 1981-1991, ως Τοποτηρητής της Ι. Μητροπόλεως Ειρηνουπόλεως – Ανατολικής Αφρικής (Κένυα, Ουγκάντα, Τανζανία), ίδρυσε και οργάνωσε την Πατριαρχική Σχολή «Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος», την οποία διηύθυνε επί δεκαετία. Χειροτόνησε 62 αφρικανούς κληρικούς και χειροθέτησε 42 αναγνώστες – κατηχητές προερχόμενους από οκτώ αφρικανικές φυλές (μεταξύ των οποίων τους τέσσερις πρώτους κληρικούς Τανζανούς)· συγχρόνως προώθησε τις μεταφράσεις της Θείας Λειτουργίας σε 4 αφρικανικές γλώσσες. Μερίμνησε για τη σταθεροποίηση 150 περίπου Ορθοδόξων ενοριών και πυρήνων και την ανέγερση δεκάδων ναών· ανήγειρε επτά ιεραποστολικούς σταθμούς, φρόντισε για τη δημιουργία

σχολείων και ιατρικών σταθμών. Αναγνωρίσθηκε «Μέγας Ευεργέτης» του Πατριαρχείου Αλεξάνδρειας (2009).

Αλβανία. Το εκκλησιαστικό έργο του Αναστασίου κορυφώνεται στην αποστολή που του ζητήθηκε από το Οικουμενικό Πατριαρχείο για την εκ των ερειπίων αναστήλωση της Ορθοδόξου Αυτοκεφάλου Εκκλησίας της Αλβανίας, η οποία είχε καταρρεύσει ύστερα από τον επί 46 έτη διωγμό υπό του μοναδικού «αθεϊστικού κράτους» της υφηλίου. Αρχικά εργάσθηκε ως Πατριαρχικός Έξαρχος (Ιαν. 1991 – Ιούν. 1992). Ανυψώθηκε σε Μητροπολίτη Ανδρούσης (Αυγ. 1991 – Ιούν. 1992) και εξελέγη Αρχιεπίσκοπος Τιράνων και πάσης Αλβανίας (24 Ιουνίου 1992). Μέσα σε τεράστιες δυσκολίες, κατώρθωσε να ανασυγκροτήσει εκ βάθρων την Αυτοκέφαλη Εκκλησία της Αλβανίας: Διαμόρφωσε νέο Καταστατικό Χάρτη (2006)· Με επίσημη Συμφωνία με την Κυβέρνηση της Αλβανίας, η οποία έγινε νόμος του Κράτους (2009), καθορίσθηκαν οι σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας. Συγκροτήθηκαν πάνω από 400 ενορίες. Ίδρυσε τη Θεολογική-Ιερατική Σχολή (Ακαδημία) «Ανάστασις» στο Δυρράχιο (1992 εξ.), το Εκκλησιαστικό Λύκειο «Τίμιος Σταυρός», στο Αργυρόκαστρο (1998 εξ.) και στο Σούκθ-Δυρράχιο (2007-18)· Σχολή της Βυζαντινής Μουσικής στα Τίρανα (2012 εξ.). Όλα λειτουργούν σε ιδιόκτητα συγκροτήματα με οικοτροφεία. Μόρφωσε και χειροτόνησε 168 νέους κληρικούς. Ίδρυσε Κέντρα Νεολαίας σε διάφορες πόλεις. Φρόντισε για τη μεταφραστική προσπάθεια, την έκδοση λειτουργικών και άλλων θρησκευτικών βιβλίων. Συνέστησε Τεχνική Υπηρεσία της Εκκλησίας και μερίμνησε για την ανοικοδόμηση 150 νέων ναών (μεγάλων και μικρών), αναστήλωσε 60 ναούς και μοναστήρια-πολιτιστικά μνημεία και επισκεύασε 160 ναούς και 70 εκκλησιαστικά κτίρια για σχολεία, νεανικά κέντρα, κέντρα υγείας, ξενώνες, εργαστήρια, συσσίτια για τους φτωχούς κ.λ.π.,

στο σύνολο 450 κτίρια. Ανέπτυξε τη φιλανθρωπική μέριμνα της Εκκλησίας, με διανομή εκατοντάδων τόννων τροφίμων, ιματισμού, φαρμάκων.

Ίδρυσε την πρώτη Ορθόδοξη αλβανική εφημερίδα Ngjallja «Ανάστασις» (1992 εξ.), το παιδικό περιοδικό Gëzohu «Χαίρε» (1997 εξ.), το νεανικό περιοδικό Kambanat «Καμπάνες» (), την επιστημονική επιθεώρηση Kërkim «Έρευνα» (2009 εξ.), το δελτίο «News from Orthodoxy in Albania» (1996-2002), καθώς και Ραδιοφωνικό σταθμό Radio-Ngjallja (1997 εξ.). Μεριμνήσε για τη δημιουργία Εργαστηρίων της Εκκλησίας (τυπογραφείο, κηροπλαστείο, ξυλουργείο, εργαστήρια αγιογραφίας και αποκαταστάσεως εικόνων). Αγωνίσθηκε για τη διεκδίκηση της εκκλησιαστικής περιουσίας.

Παράλληλα με την ανασύσταση της Ορθοδόξου Εκκλησίας, ανέπτυξε πρωτοποριακά προγράμματα στους τομείς εκπαιδύσεως, υγείας, κοινωνικής προνοίας, αγροτικής αναπτύξεως, πολιτισμού και οικολογίας. Ίδρυσε την Ορθόδοξο Κλινική «Ευαγγελισμός» (Διαγνωστικό Ιατρικό Κέντρο) με 24 ειδικότητες και τρία πολυϊατρεία σε άλλες πόλεις. Επίσης το Ινστιτούτο Επαγγελματικής Καταρτίσεως, με έξι ειδικότητες στα Τίρανα και τέσσερις ειδικότητες στο Αργυρόκαστρο (το οποίο λειτούργησε από 1998-2008). Τούτο αναβαθμίστηκε εν συνεχεία στο Πανεπιστημιακό Κολέγιο «Λόγος» (2009 εξ.)· Γενικό και Επαγγελματικό Λύκειο στο Μεσοπόταμο· τρία εννιάχρονα Σχολεία και Λύκεια στα Τίρανα, στο Δυρράχιο, στην Κορυτσά και στο Αργυρόκαστρο· Οικοτροφείο Μαθητριών Λυκείου στο Βουλιαράτι, 19 νηπιαγωγεία σε διάφορες πόλεις. Φρόντισε για την κατασκευή δρόμων, υδραγωγείων, γεφυρών, την επισκευή δημοσίων σχολείων, κ.α.

Κατά την περίοδο 2013 – 2019 πραγματοποιήθηκε η κατασκευή τριών υδροηλεκτρικών έργων συνολικής ισχύος 19 MW (Librazhd, Llenge, Sllabinja), τα οποία συμβάλλουν στην ενίσχυση των υποδομών της χώρας και έχει σαφή κοινωνικό σκοπό. Με τα έσοδά τους, η Ορθόδοξος Αυτοκέφαλος Εκκλησία της Αλβανίας θα συνεχίσει τις πνευματικές, φιλανθρωπικές και εκπαιδευτικές προσπάθειες. Μετα την εξόφληση των δανείων ένα ποσοστό θα διατίθεται για πτωχότερες Ορθόδοξες Εκκλησίες.

Με όλες αυτές τις πρωτοβουλίες δόθηκε εργασία σε χιλιάδες ανθρώπους, δημιουργήθηκαν σοβαρά έργα κοινωνικής υποδομής και η Ορθόδοξος Εκκλησία της Αλβανίας αναδείχθηκε σε πολυδύναμο πνευματικό και αναπτυξιακό παράγοντα.

Ο Αρχιεπίσκοπος υπήρξε επίσης, ιδρυτικό μέλος και κατά διαστήματα Πρόεδρος της Διομολογιακής Βιβλικής Εταιρείας της Αλβανίας (2009 εξ.) και του Διαθρησκειακού Συμβουλίου της Αλβανίας (2007 εξ.), το οποίο τιμήθηκε απο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με το ανώτατο παράσημο “Nderi i Kombit” (Τιμή του Έθνους) (2021). Στην κρίση του Κοσσυφοπεδίου (1999) οργάνωσε ευρύτατο ανθρωπιστικό πρόγραμμα, το οποίο βοήθησε 33.000 περίπου πρόσφυγες σε διάφορα μέρη της Αλβανίας. Συνέδεσε την Εκκλησία της Αλβανίας με διεθνείς Εκκλησιαστικούς Οργανισμούς. Κατά την ένταση μεταξύ Ελλάδος – Αλβανίας συνέβαλε στην εκτόνωσή της και στην προσέγγιση των δύο χωρών. Συγχρόνως αγωνίσθηκε για την άμβλυση των αντιθέσεων στα Βαλκάνια. Το 2000, κατόπιν προτάσεως 33 Ακαδημαϊκών της Ακαδημίας Αθηνών και πολλών προσωπικοτήτων της Αλβανίας, υπήρξε υποψήφιος για το Βραβείο Νόμπελ της Ειρήνης.

Διεθνής διεκκλησιαστική δραστηριότητα

Γενικός Γραμματέας της «Εκτελεστικής Επιτροπής δια την Εξωτερική Ιεραποστολήν» του «Συνδέσμου» (1958-61). Αντιπρόεδρος του Διεθνούς Οργανισμού Ορθόδοξου Νεολαίας «Σύνδεσμος» (1964-77). Μέλος της Διεθνούς «Επιτροπής για ιεραποστολικές μελέτες» του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών (1963-69). Γραμματέας για την «Ιεραποστολική έρευνα και τις σχέσεις με τις Ορθόδοξες Εκκλησίες» στη Γενική Γραμματεία του Π.Σ.Ε. (Γενεύη, 1969-71). Έλαβε μέρος στις Συνελεύσεις Παγκοσμίου Ιεραποστολής και Ευαγγελισμού (Μεξικό 1963, Μπανγκόκ 1973, Μελβούρνη 1980, Σαν Αντόνιο 1989) και τις Συνελεύσεις του Π.Σ.Ε. (Ουψάλα 1968, Ναϊρόμπη 1975, Βανκούβερ 1983, Καμπέρα 1991, Χαράρε 1998, Πόρτο Αλέγρε 2006).

Από το 1959 μετέχει ενεργώς σε πολυάριθμα διεθνή συνέδρια, διορθόδοξες, διαχριστιανικές και διαθρησκειακές συσκέψεις, εκπροσωπώντας την Εκκλησία ή την επιστήμη σε διάφορους διεθνείς Οργανισμούς. Έχει δώσει διαλέξεις σε διάφορα πανεπιστημιακά κέντρα του εξωτερικού, σχετικά με τη σύγχρονη χριστιανική σκέψη, τον διαθρησκειακό διάλογο, την παγκόσμια αλληλεγγύη και ειρήνη. Μέλος πολλών διεθνών επιστημονικών επιτροπών, όπως: της «Γερμανικής Εταιρείας για την Ιεραποστολική»· της «Διεθνούς Εταιρείας Ιεραποστολικών Μελετών»· της Διαχριστιανικής Επιτροπής Π.Σ.Ε. για το διάλογο με άλλες θρησκείες και ιδεολογίες (1975-83)· της Μικτής Επιτροπής του «Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Εκκλησιών» και της Συνελεύσεως των Ρωμαιοκαθολικών Επισκόπων «Islam in Europe» Committee (1989-91)· του «Διεθνούς Συμβουλίου» του World Conference on Religion and Peace (1985-94).

Επίτιμο μέλος του Kuratorium του Ρωμαιοκαθολικού Ιδρύματος «Pro Oriente», Βιέννη (1989 εξ.). Πρόεδρος-Συντονιστής της «Commission on World Mission and Evangelism» του Π.Σ.Ε. (1984-1991). Μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του Π.Σ.Ε. (1998-2006) και της Επιτροπής «Πίστις και Τάξις» (2000-2006). Μέλος των: European Council of Religious Leaders/Religions for Peace (ECRL) (2001-2013)· Council of 100, World Economic Forum, Davos (2003). Αντιπρόεδρος της Conference of European Churches (2003-2009). Πρόεδρος του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών (2006 – 2013)· Επίτιμος Πρόεδρος της “Παγκοσμίου Διασκέψεως των Θρησκείων για την Ειρήνη” (2006 εξ.).

Διακρίσεις

Τιμήθηκε με τα παράσημα του Τιμίου Σταυρού του Αποστόλου και Ευαγγελιστού Μάρκου, Α' Τάξεως, του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας (1985)· της Αγίας Αικατερίνης της Μονής Σινά (1985)· του Κυρίλλου και Μεθοδίου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Τσεχοσλοβακίας (1986). Έλαβε το Αργυρούν μετάλλιο της Ακαδημίας Αθηνών, «ως εμπνευστής και πρωτοπόρος της ιεραποστολικής θεολογίας και δράσεως» (1987)· από τον Ελληνικό Ερυθρό Σταυρό τον Χρυσούν Σταυρόν μετά δάφνης (1994), «για τις πολύτιμες υπηρεσίες του στην Ορθοδοξία, την Εκκλησία, τον λαό της Αλβανίας και την πολυσήμαντη συμβολή του στην προώθηση της φιλίας των λαών Ελλάδος και Αλβανίας»· τον Μεγαλόσταυρο του Τάγματος Τιμής (1997) της Ελληνικής Δημοκρατίας· το παράσημο του Ισαποστόλου μεγάλου ηγεμόνος Βλαδιμήρου (Α' τάξεως) της Ρωσικής Εκκλησίας (1998)· το παράσημο του Αποστόλου Ανδρέου του Οικουμενικού Πατριαρχείου (1999)· τον Μεγαλόσταυρο του Τάγματος των Ορθοδόξων Σταυροφόρων του Παναγίου Τάφου (2000). Το «βραβείο έργου ζωής» του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού, για τις προσπάθειές του για την ειρήνη και

συνεργασία των λαών της Βαλκανικής και την ενδυνάμωση του οικουμενικού πνεύματος της Ορθοδοξίας (2000).

Τιμήθηκε επίσης με τα βραβεία Athenagoras Human Rights Award 2001 (Νέα Υόρκη)· το «Pro Humanitate» (2001), του Ευρωπαϊκού Πολιτιστικού Ιδρύματος Pro Europe (Freiburg)· του Μεγαλόσταυρου του Τάγματος του Αποστόλου Παύλου της Εκκλησίας της Ελλάδος (2001)· το Χρυσό μετάλλιο Τιμής και Ευποιΐας της Πόλης των Αθηνών (2001)· το Χρυσό Κλειδί της πόλης Θεσσαλονίκης (2002), της Λαμίας (2002)· το “Οδύσσειο βραβείο” της Παγκόσμιας ομοσπονδίας Κεφαλλήνων και Ιθακησίων (2002)· Επίτιμος Δημότης Κεφαλληνίας (2002)· το Πολωνικό ανθρωπιστικό βραβείο, “Ecce Homo” για τη συνεπή δράση με ανιδιοτελή αγάπη προς τον συνάνθρωπο (2003). Μετάλλιο της πόλεως των Αθηνών (2003). Παράσημο από τον Πρόεδρο της Ρουμανικής Δημοκρατίας (2003). Χρυσό Μετάλλιο Α΄ Τάξεως Δήμου Πειραιώς (2005). Επίτιμος δημότης Τιράνων (2005) και Κορυτσάς (2007). Βραβείο “διακεκριμένων δραστηριοτήτων για την ενότητα των Ορθοδόξων Εθνών” (Μόσχα 2006). Παράσημο «Πρίγκιπος Γιαροσλάβ του Σοφού» Γ΄ τάξεως, της Δημοκρατίας της Ουκρανίας (2008). «Μέγα Χρυσόν Παράσημον του Αποστόλου Βαρνάβα» της Εκκλησίας της Κύπρου (2008). Μεγαλόσταυρο του Αποστόλου Μάρκου του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής (2009). Παράσημο «Γεωργίου Καστριώτη – Σκεντέρμπεη» της Δημοκρατίας της Αλβανίας (2010)· Ανώτατο παράσημο της Εκκλησίας της Σερβίας του Αυτοκράτορος Αγίου Κωνσταντίνου του Μεγάλου (2013)· Ανώτατο παράσημο «Πρίγκιπος Γιαροσλάβ του Σοφού» Α΄ τάξεως της Δημοκρατίας της Ουκρανίας (2013). «Βραβείο δοκιμίου ελευθέρου στοχασμού» Παν. Φωτέα (2015). Παράσημο του Αγίου Ιωάννου Βλαδιμήρου του Πατριαρχείου Σερβίας (2016)· Επίτιμος δημότης Δυρραχίου (2016), Καλαμάτας

(2016), Λάρισας (2017), Πρέβεζας (2017). Ιδρύματος Μπότση στην 35η απονομή δημογραφικών βραβείων – Ειδική τιμητική διάκριση για το όλον έργο του (Ιανουάριος 2019). Γερμανικό βραβείο «Klaus Hemmerle» της κινήσεως Fokolare για την συμβολή στην προσέγγιση και ειρηνική συνύπαρξη λαών και πολιτισμών (2020).

Συγγραφικό έργο

Έχει συγγράψει και εκδώσει 24 βιβλία (θρησκευολογικές εύρυνες, ιεραποστολικά δοκίμια, Ορθόδοξου πνευματικότητας) και πλέον των 200 μελετών και άρθρων θεολογικού ή θρησκευολογικού περιεχομένου. Βιβλία και διάφορα κείμενά του έχουν μεταφραστεί σε 17 γλώσσες. Κατά τή μακρόχρονη Όρθόδοξη μαρτυρία του συνδύασε θεολογική γνώση και θρησκευολογική έρευνα μέ ιεραποστολική και ποιμαντική διακονία, μέ κοινωνική ευαισθησία και προσφορά.

Η συμβολή του στην επιστήμη, τη σύγχρονη χριστιανική μαρτυρία, την διαχριστιανική προσέγγιση, τον διαθρησκευικό διάλογο και την ειρηνική συνύπαρξη λαών και θρησκειών έχει διεθνώς αναγνωριστεί.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

- **Θρησκευολογικές Έρευνες -Ιεραποστολικά Δοκίμια**
- *Τά πνεύματα μ'μπάντονα και τά πλαίσια τῆς λατρείας των.* Θρησκευολογική διερεύνησις πλευρῶν τῆς ἀφρικανικῆς θρησκείας. Διατριβή ἐπί διδακτορία, ἔκδ. Πορευθέντες, Ἀθῆναι 1970, σελ. 294 + κγ' + Χπίνακες.
- «Κύριος τῆς λαμπρότητος». Ὁ Θεός τῶν παρά τό ὄρος Κένυα φυλῶν. Θρησκευολογική έρευνα, ἔκδ. Πορευθέντες, Ἀθῆναι 1971, σελ. 246. 2η ἔκδ. ἐπηυξημένη 1973, σελ. 272. 3η ἔκδ. 1983.

- *Ὁ ὄρθρος τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν Ἰαπωνίαν*, ἔκδ. Πορευθέντες, Ἀθῆναι 1971, σελ. 70.
- *Μορφαί ἀφρικανικοῦ τελετουργικοῦ. Μύησις καὶ πνευματοληψία ἀνατολικῶς τοῦ «Ρουενζόρου»*. Ἔρευνα θρησκευολογική, ἔκδ. Πορευθέντες, Ἀθῆναι 1972, σελ. 176. 2η ἔκδ. 1973, σελ. 192. 3η ἔκδ. 1981.
- *Ρουχάν'γκα – Ὁ Δημιουργός*. Συμβολή εἰς τὴν ἔρευνα τῶν περὶ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου ἀφρικανικῶν δοξασιῶν, ἔκδ. Πορευθέντες, Ἀθῆναι 1975, σελ. 138. 2η ἔκδ. 1983.
- *Θέσεις τῶν χριστιανῶν ἔναντι τῶν ἄλλων θρησκευιῶν* (Πανεπιστημιακές παραδόσεις), Ἀθῆναι 1975, σελ. 144.
- *Ὅψεις Ἰνδουισμοῦ – Βουδδισμοῦ* (Πανεπιστημιακές παραδόσεις), Ἀθήνα 1985, σελ. 176.
- *Ἰσλάμ*. Θρησκευολογική ἐπισκόπησις, ἔκδ. Πορευθέντες, Ἀθῆναι 1975, σελ. 340. 14η ἔκδ. Ἀκρίτας, Ἀθῆναι 2004. Νέα ἔκδοσις (15η) ἐκσυγχρονησμένη, στή δημοτικὴ, μὲ πρόσθετο φωτογραφικὸ ὕλικό, Ἀθήνα 2006, σελ. 506. Τὸ 2016 ἐξεδόθη σὲ φωτοτυπικὴ ἀνατύπωση καὶ κυκλοφόρησε σὲ δεκάδες χιλιάδες ἀντίτυπα μὲ τὴν ἔφημερίδα *Τὸ Βῆμα* (17.1.2016). Τὸ 2017 ἐπανακυκλοφόρησε μὲ τὴν ἔφημερίδα *Τὰ Νέα* (4.3.2017).
- *Παγκοσμιότητα καὶ Ὁρθοδοξία*. Μελετήματα Ὁρθοδόξου προβληματισμοῦ, Ἀκρίτας, Ἀθήνα 2000, 6η ἔκδ. 2005, σελ. 285.
- *Ίχνη ἀπὸ τὴν ἀναζήτησις τοῦ Ὑπερβατικοῦ*. Συλλογὴ θρησκευολογικῶν μελετημάτων, Ἀκρίτας, Ἀθήνα 2004, σελ. 496, 3η ἔκδ. 2006. Τὸ 2016 ἐξεδόθη σὲ φωτοτυπικὴ ἀνατύπωση μὲ τὸν τίτλο: *Ἱστορία Ἐπιζώντων*

Θρησκευμάτων. Σημαντικά κεφάλαια. Θρησκευματα Κίνας, Ινδίας, Μέσης Ανατολής, Αφρικής, Μυστικισμός κ.ά. Μιά Όρθόδοξη άποψη. Κυκλοφόρησε μέ τήν έφημερίδα *Τό Βήμα* (24.1.2016) σέ δεκάδες χιλιάδες αντίτυπα. Η ειδική αυτή έκδοση έπανακυκλοφόρησε μέ τήν έφημερίδα *Τά Νέα* (11.4.2017).

- *Τεραποστολή στά ίχνη του Χριστου, Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2007, 2η έκδ. 2009, σελ. 374. Κυκλοφόρησε σέ φωτοτυπική ανατύπωση από τήν έφημερίδα Δημοκρατία (7.12.2013).*
- *Μοναχοί και Τεραποστολή κατά τους 4ο και 9ο αιώνες, Ακρίτας, Αθήνα 2008, σελ. 98.*
- *Έως έσχάτου τής γής, Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2009, 2η έκδ. 2013, σελ. 388. Κυκλοφόρησε σέ φωτοτυπική ανατύπωση από τήν έφημερίδα Δημοκρατία (2.11.2013).*
- *Στήν Αφρική, Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2010, 2η έκδ. 2013, σελ. 478.*
- *Στήν Αλβανία – Σταυρός και Ανάσταση, Έκδοτικός Όργανισμός Λιβάνη, Αθήνα 2011, 2η έκδ. 2013, σελ. 430.*
- *Η λησμονημένη έντολή: «Πορευθέντες...». Από τόν λήθαργο στήν αφύπνιση, Αποστολική Διακονία, Αθήνα 2013 σελ. 526.*
- *Η ανασύσταση τής Όρθοδόξου Αυτόκεφάλου Έκκλησίας τής Αλβανίας (1991-2012), Όρθόδοξος Αυτόκέφαλος Έκκλησία τής Αλβανίας, Τίρανα 2013, σελ. 94, 2η έκδ. έπηυξημένη 2013, σελ. 176, 3η έκδ. έπηυξημένη 2015, σελ. 204, 4η έκδ. έπηυξημένη 2017, σελ. 221.*

- *Συνύπαρξη:Ειρήνη, φύση, φτώχεια, τρομοκρατία, αξίες. Θρησκευολογική θεώρηση, εκδόσεις Αρμός, Αθήνα, 1η έκδ. Νοέμβριος 2015, σελ. 198, 2η και 3η έκδοση 2016.*
- *Έγρηγορση:χρέος τῶν Ὁρθοδόξων , εκδόσεις Ἐν Πλῶ, Αθήνα, 1η έκδ. Μάϊος 2017, σελ. 279, 2η Σεπτέμβριος σελ. 303.*
- *Ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στήν περιοχή τῆς σημερινῆς Ἀλβανίας (1^{ος} -20^{ου} αἰ.), εκδόσεις Ὁρθόδοξος Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας, Τίρανα 2019.*
- **Ἐποικοδομητικά, Απολογισμοί κ.τ.λ.**
- *Αδιαφορία γιά τήν Ἱεραποστολή σημαίνει ἄρνησι τῆς Ὁρθοδοξίας, Αποστολική Διακονία, Αθήναι 1971. Γ' έκδ. 1973, σελ. 30.*
- *«Ἀπλές σκέψεις ἀπό τό Εὐαγγέλιο» (Σύντομα κηρύγματα), Φωνή Κυρίου23 (1972). ἀρ. φύλλ. 1-52.*
- *Λεωνίδας Ἰω. Φιλιππίδης. Ὁ ἐπιστήμων, ὁ ἄνθρωπος, Αθήναι 1976, σελ. 56. Ἀνάτυπον ἀπό τήν Ἐπιστημονικήν Ἐπετηρίδα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, τόμ. ΚΑ'.*
- *«Εἰς ἔργον διακονίας».Ἐκθεσις πεπραγμένων Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἀπό Αὐγ. 1977 ἕως Αὐγ. 1980), Αθήναι 1982, σελ. 108.*
- *«Ἴνα μὴ μωμηθῆ ἡ διακονία».Ἐκθεσις πεπραγμένων Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἀπό Σεπτ. 1980 ἕως Αὐγ. 1983), Αθήναι 1984, σελ. 140.*
- *Υπόμνημα εἰς τήν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν, Αθήναι 1981, σελ. 104.*
- *Θεός ἐφανερώθη ἐν σαρκί..., Μαϊστρος, Αθήνα 2006, 5η έκδ. ἐπηυξημένη 2011, σελ. 216.*

- *Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτός...*, Μαΐστρος, Αθήνα 2007, 4η έκδ. ἐπηυξημένη 2011, σελ. 218.
- *Μιά ἄλλη ἄποψη*, Κείμενα καί ἠχογραφήσεις (CD) ἀφηγήσεων, ὀμιλιῶν, στοχασμῶν, Bondus music, Αθήνα 2007.
- *Θεῖα Μηνύματα. Βασικά θέματα γιά τήν Ὁρθόδοξη πίστη καί ζωή*, Ὁρθόδοξος Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας, Τίρανα 2014, σελ. 376.
- *Πνευματική πορεία. Βασικά θέματα γιά τήν Ὁρθόδοξη πίστη καί ζωή*, Ὁρθόδοξος Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας, Τίρανα 2014, σελ. 333.
- *Ἀκτίνες ἀπό τό φῶς τοῦ Εὐαγγελίου*, Α' τόμος, Φθινόπωρο καί χειμῶνας, ἔκδοση «Ngjallja» (Ἀνάσταση), Τίρανα 2016, σελ. 224.
- *Ἀκτίνες ἀπό τό φῶς τοῦ Εὐαγγελίου*, Β' τόμος, Ἀνοιξη καί Καλοκαίρι, ἔκδοση «Ἐν Πλώ», Αθήνα 2019, σελ. 309.

ΣΕ ἈΛΛΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ

Ἀγγλικά:

- *Monks and Mission in the Eastern Church during the Fourth Century*, Athens 1966, σελ. 46. Ἀνάτυπον ἀπό Go Ye 8 (1966). Ἀναδημοσ.: *International Review of Missions*, Geneva 58 (1969), σ. 208-226.
- *Various Christian Approaches to the Other Religions. A Historical Outline*. ἔκδ. Πορευθέντες, Athens 1971, σελ. 134.
- *Facing the World. Orthodox christian essays on global Concerns*, Vladimir's Seminary, Crestwood NY, καί WCC, Geneva 2003, σελ. 208.

- *Mission in Christ's Way*. Holy Cross Orthodox Press, Boston, World Council of Churches Publications, Geneva 2010, σελ. 316.
- *In Africa. Orthodox Witness and Service*, Holy Cross Orthodox Press, Boston 2015, σελ. 448.
- *In Albania. Cross and Resurrection*, Vladimir's Seminary, Crestwood NY 2016, σελ. 378.
- *The Orthodox Church in the area of modern Albania (1st to the middle of 20th)*, Orthodox Autocephalous Church of Albania, Tirana 2019.
- *Coexistence: Peace, Nature, Poverty, Terrorism, Values (Religious Perspectives)*. World Council of Churches Publications, Geneva 2020, 184 pages.

Άλβανικά:

- *Globalizmi dhe Orthodhoksise*, Ngjallja, Tίρανα 2004, σελ. 302.
- *Messazhe Hyjnore*, Kisha Orthodhokse Autoqefale e Shqipërisë, Tίρανα 2009, σελ. 269.
- *Gjurmë nga Kërkimi i Transendentës*, Kisha Orthodhokse Autoqefale e Shqipërisë, Tίρανα 2010, σελ. 376.
- *Perëndia u shfaq në mish...*, Ngjallja, Tίρανα 2011, έπηυξ., σελ. 193.
- *Udhetim Shpirtëror*, Kisha Orthodhokse Autoqefale e Shqipërisë, Tίρανα 2011, σελ. 443.
- *Tani të gjitha u mbushën më dritë*, Kisha Orthodhokse Autoqefale e Shqipërisë, Tίρανα 2007, 2η έκδ. έπηυξ. 2012, σελ. 202.
- *Ringritja e Kishës Orthodhokse Autoqefale të Shqipërisë (1991-2012)*, Tίρανα 2013, σελ. 94, 2η έκδ. έπηυξ. 2013, σελ. 176.

- *Deri në skajet e dheut*, botimet «Ngjallja», Tirana 2017 σελ. 401
- *Kisha Orthodhokse në hapësirën të Shqipërisë së sotme (Shek. I mesi i Shek. XX)*, Kisha Orthodhokse Autoqefale e Shqipërisë, Tiranë 2019.
- *Bashkekzistencë: Paqja, natyra, varfëria, terrorizmi, vlerat (Këndvështrim fetarologjik)*, Τίρανα 2021,

Σερβικά:

- *Γκλομπαλιζάμ ι Πραβοςλάβιε, Μπογκοσλόβσκομ Φακουλτέτ*, Βελιγράδι 2002, σελ. 234.
- *Ισλάμ, Χριστιάνσκι Κουλτούρνι, Τσεντάρ*, Βελιγράδι 2005, σελ. 300.

Ρουμανικά:

- *Ortodoxia si problemeve lumili contemporane*, Bizantina, Βουκουρέστι 2003, σελ. 248.
- *Misiune per urmele lui Hristos*, Andreiana, Sibiu 2013, σελ. 296.

Βουλγαρικά:

- *Πραβοςλάβιε το Γκλομπαλιζάτσιγιατα, Φοντάτσιγια, Ντέμος*, Σόφια 2005, σελ. 200.
- *Мисията на Църквата – по стъпките на Христос (Τεραποσ τολήστά ἴχνη τοῦ Χριστοῦ)*, Σόφια 2017 σελ. 253 .

Άραβικά:

- *Αλ-Μασιχία φί Ζαμάν Αλ-Αλαχία*, Μαρμαρίτα 2010.
- *Bashkëjetesë: paqe, natyra, varfëria, tororismi, vlera*. Ngjallja, Toena, Tirana, 2019

Πολωνικά:

- *Misia na wzor christusa*, Warszawska Metropolia Prawostawna, Βαρσοβία 2016, σελ. 301.

Άρμενικά:

- (Τεραποστολή στά ἴχνη τοῦ Χριστοῦ), μτφρ. ἀπό τό πρωτότυπο, ed. The Bible Society of Armenia, Ἔρεβαν 2016, σελ. 371.

Κορεατικά:

- (Παγκοσμιότητα καί Ὁρθοδοξία), μτφρ. ἀπό τήν ἀγγλική μετάφραση, Σεούλ 2016, σελ. 253.

Ρωσικά:

- “Даже до края земли” (Деян.1.8). Исследования по истории миссии. М.: Издательский дом “Познание”, 2018, 224 с.
- “Миссия по стопам Христа” Издательский дом Издательский отдел Украинской Православной Церкви, 2021.

Ἰσπανικά:

- *Apostolado, Hacer Misión Tras Los Pasos De Cristo* (Τεραποστολήστά ἴχνη τοῦ Χριστοῦ), Estudios y Conferencias Teológicas, Publicado por: Juan Ramon Saravia Krohne, Ediciones Theosis, Bogota 2019, p.263.

Γερμανικά

- Mission auf dem Weg Jesu Christi. (Mission in Christ's Way), Translated by Sbeghen, Renate, Vergauwen, Guido, and Wyrwoll, Nikolaus, Edited by Barbara Hallensleben, Aschendorff Verlag, Münster, 2020, p. 278
- Ὑπό έκδοσίν μετάφραση του ιδίου βιβλίου στα γαλλικά, ουκρανικά, σερβικά.

Ιταλικά

- *Vivere insieme*. εκδόσεις Qiqajon, Comunita di Bose, 2017, 158 pag.

Αραβικά

- *Al-Masihia fi zamam Al Alaxis, Matmazita*, 2010.

Γαλικά

Mission sur les traces du Christ, éditions Apostolia Ekklesia, Paris 2021, pages 425.

Traduit du grec par Isabelle Tambrun-Kamaroudis et revisé par Mgr Prof. Job

Getcha Archevêque de Telmessos.

Εργογραφία

Μελετήματα καί Άρθρα σέ Περιοδικά,

Έφημερίδες καί Συλλογικά Έργα

- «The Forgotten Commandment, Mt 28:19», *The World*, Chicago 3 (1959), σ. 3-5.
- «A Prayer Campaign», *Syndesmos*(London) 2 (1959), σ. 2-4.
- «Τò πρόβλημα τῆς προσωπικῆς ζωῆς», *Άκτίνες* 23 (1960), σ. 361-366.
- «The Missionary Activities of the Churches of East in Central and Eastern Asia», *Go Ye3* (1961), τεύχ. 10, σ. 3-6.
- «Ἡ ἐπιστήμη δὲν φθάνει», *Σκαπάνη*, Ἀπρ. 1961, σ. 22-23.
- «Ὁ οἰκουμενικὸς ἄνθρωπος», *Σκαπάνη*, Φεβρ. 1962, σ. 35-37.
- «Ἡ Ὁρθοδοξία εἰς τὴν Ἀλάσκαν», *Πορευθέντες* 5 (1963), τεύχ. 17-18, σ. 14-22, τεύχ. 13-20, σ. 44-47. Νέα ἐπεξεργασία,

«Αλάσκα», *Θρησκευτική και Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία*, τόμ. 2 (1963), σ. 11-19.

- «Orthodoxy in Alaska», *Go Ye* 5 (1963), τεύχ. 17-18, σ. 14-22, τεύχ. 19-20, σ. 44-47. Σύνοψις, *Orthodoxy* 1964. *A Pan-Orthodox Symposium*, Athens 1964, σ. 333-349, 433-435.
- «Βυζάντιον, ἔργον Εὐαγγελισμοῦ», *Θρησκευτική και Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία*, τόμ. 4 (1964), σ. 19-59.
- «Orthodoxy in the Land of the Rising Sun», *Orthodoxy* 1964–*A Pan-Orthodox Symposium*, Athens 1964, σ. 300-319, 438-460.
- «Orthodoxy and Mission», *Vladimir's Seminary Quarterly*, New York 8 (1964), σ. 139-148.
- «Orthodoksisen kirkon lahetystyö», *Aamun Koitto*, Joensuu (1964), σ. 234-239.
- «Missions Orthodoxes», *Parole et Mission*, Paris 8 (1965), σ. 5-18.
- «Grekist-Orthodoxt Kyrkoministerstämmande», *Svensk Missionstidskrift*, Uppsala 53 (1965), σ. 15-27 (μτφρ. B. Sharpe).
- *Initial Thoughts toward an Orthodox Foreign Mission*, Athens 1969, σ. 24. Ανάτυπον ἀπὸ *Go Ye* 10 (1968).
- «The Report by the Second Section at the Fourth Assembly WCC», *Go Ye* 11 (1969) τεύχ. 41-42, σ. 2-9.
- «Eindrücke von einem Orthodoxen Gottesdienst in Zentral Kenya», *Orthodoxe Rundschau*, Wilhelmsdorf, Δυτ. Γερμανία, 1 (1969).
- «Mission aus der Sicht eines Orthodoxen», *Neue Zeitschrift für Missionswissenschaft – Nouvelle Revue de science missionnaire* 26 (1970), σ. 241-252.

- «Réflexions d'un Orthodoxe sur la coopération inter-confessionnelle dans la Mission», *Oecuménisme en Mission*, 40e semaine de Missiologie de Louvain, Louvain 1970, σ. 101-110.
- «Les Missions des Églises d'Orient», *Encyclopaedia Universalis*, Paris, tom. 11 (1972), σ. 99-102.
- *The Inter-Orthodox Centre of Athens – Perspectives and Presuppositions*, Athens 1973, σ. 12.
- «Ἐπικήδειος λόγος διὰ τὸν καθηγητὴν Λεωνίδα Φιλιππίδην», *Ἐκκλησία* 51 (1974), σ. 14-16.
- «Pour que le monde croie», *Contacts* 27 (1975), σ. 319-322.
- «Growing into awareness», J.B. Taylor, ed., *Primal World Views: Christian Dialogue with Traditional Thought Forms*, Ibadan, Nigeria 1976, σ. 72-78. Ἀναδημοσ.: «Christian Awareness of Primal World Views», *Mission Trends* No 5, ed. by G. Anderson, T. Stransky, New York – Toronto, Paulist Press, 1981, σ. 249-257.
- «Θεολογία – Ἱεραποστολή καὶ Ποιμαντική», *Πρακτικὰ τοῦ Δευτέρου Συνεδρίου Ὁρθοδόξου Θεολογίας*, Ἀθῆναι 12-19 Αὐγούστου 1976, Ἀθῆναι 1980, σ. 291-309.
- «Theology – Mission and Pastoral care», *Procès-Verbaux du Deuxième Congrès de Théologie Orthodoxe à Athènes*, 19-29 Août 1976. Athènes 1978, σ. 292-311. Βλ. καὶ *The Greek Orthodox Theological Review* 22 (1977), σ. 157-180.
- «Mexico City 1963: Old wine into fresh wineskins», *International Review of Mission* 67 (1978), σ. 354-364.
- Mildenberger (Hrsg.), *Dendpause im Dialog*, Frankfurt (Otto Lembeek) 1978, σ. 114-116 (συνέντευξη).

- «A la redécouverte de l'éthos missionnaire de l'Église Orthodoxe», *Aspects de l'Orthodoxie*, Strasbourg 1978, σ. 78-96.
- «Ἡ συνειδητοποίηση τῆς Ὁρθοδόξου ἱεραποστολικῆς μαρτυρίας», *Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια* 3 (1979). Ἀναδημοσ.: *Ἱεραποστολικὴ Βιβλιοθήκη*, ἀρ. 10, Θεσσαλονίκη 1979.
- «“Χριστός Ἀνέστη” στὴν Κίνα», ἐφημ. *Τὰ Νέα*, 5.1979 (συνέντευξη).
- «Discovering the Orthodox Missionary Ethos», *Martyria-Mission. The Witness of the Orthodox Churches*, Geneva 1980, σ. 20-29.
- «Relations between Man and Nature in the World Religions», *Bulletin – Secretariat pro non Christianis*, Città del Vaticano 47 (1981), σ. 134-142· καὶ *Proceedings – World's Religionists Ethics Congress*, Tokyo 1983, σ. 149-159.
- «The Ascent of Human Nature», *International Review of Mission* 69 (1980), σ. 202-206. Βλ. καὶ *Your Kingdom Come. Mission Perspectives*, Geneva 1981, σ. 237-242.
- *Ἡ Θεία Λειτουργία τοῦ Ἀγ.Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου*, Πρόλογος, Ἀθῆναι 1980, σ. 3-6.
- «Myös luonto on pyhä», *Aamun Koitto*, Joensuu (1981), σ. 391-394.
- *Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη κατὰ τοὺς Ο΄*, Πρόλογος, Ἀθῆναι 1981, σ. vii-viii.
- *Καينὴ Διαθήκη*. Τὸ πρωτότυπο κείμενο μὲ νεοελληνικὴ μετάφραση, Πρόλογος, Ἀθῆναι 1981, σ. ι΄-ια΄.
- «Ἐξι χριστιανικὲς θέσεις στό θέμα τῶν ἐκτρώσεων», *Ἐκτρώσεις καὶ δημογραφικό πρόβλημα* (Κέντρο

Οικογενειακού Προγραμματισμού Μαιευτικής και Γυναικολογικής Κλινικής Πανεπιστημίου Ίωαννίνων), Ίωάννινα 1982, σ. 59-65, 71, 75-79.

- «L'élévation de la nature humaine», *Que ton Règne Vienne!* Perspectives missionnaires, Genève 1982, σ. 101-105.
- «Die Mystik in Byzanz», *Erbe und Auftrag*, Benediktinische Monatsschrift, Beuron, Γερμανία, 59 (1983), σ. 437-449.
- «Ίνδουιστικές αίρέσεις στόν έλλαδικό χῶρο», *Έκκλησία*, 61 (1984), σ. 196-201.
- «Ίνδουιστικές αίρέσεις. Κοινωνικές διαστάσεις του φαινομένου», *Έκκλησιαστική Αλήθεια*, 3.1984, σ. 3.
- «Utanzulizi» (Εισαγωγή)
– *Liturgia Takatifu iliyoandikwa na Yohana Krisostomo*(Θ. Λειτουργία Αγ. Ίωάννου του Χρυσοστόμου – στή γλώσσα κισουαχίλι), Nairobi 1985, σ. 5-10.
- «Η δομή τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν», έφημ. *Τά Νέα*, 1.1985.
- «Δυνατές εξελίξεις στην πορεία τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν», έφημ. *Έκκλησιαστική Αλήθεια*, 2.1985, 1.3.1985.
- «Η συζήτηση για τή δομή τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν», έφημ. *Έλληνικός Βορράς*, 2.1985.
- «Les moines et la mission dans l'Église d'Orient au IVe siècle», περιοδ. *Paix*(Monastère orthodoxe Sain-Nicolas de la Dalmerie, F 34260) 1986, No 47-48.
- «Meditation on Peace in the Opening Service», *Religion for Human Dignity and World Peace*, World Conference on Religion and Peace, IV Assembly (ed. J.B. Taylor – G. Gebhardt), Geneva 1986, σ. 307.

- «Lähetystyöntekijä», *Lähetysviesti*, Helsinki (1986), τεύχ. 2, σ. 5-6.
- «Orthodoksisuus ja Ihmisoikeudet», *Ortodoksia*, Kuopio, Finland (1986), τεύχ. 35, σ. 5-30.
- «Jumalanpalvelus, Palvelu, Todistus», *Lähetysviesti*, Helsinki (1986), τεύχ. 3, σ. 4-5.
- «Ortodoksisen Lähetyksen, teologinen Lähtökohta», *Lähetysviesti*, Helsinki (1987), τεύχ. 1, σ. 16-19.
- «Ortodoksisen Kirkon Lähetystyö», *Lähetysviesti*, Helsinki (1987), τεύχ. 2, σ. 20-24.
- «Orthodoksisuus Yiösnpusemus Lähetystyö», *Lähetysviesti*, Helsinki (1987), τεύχ. 1, σ. 5-6.
- «Ortodoksisen Lähetys ja pyhä entoollinen», *Lähetysviesti*, Helsinki (1987), τεύχ. 2, σ. 4-7.
- «Ortodoksisesta lähetystyöstä vieraissa maissa», *Lähetysviesti*, Helsinki (1987), τεύχ. 3, σ. 4-5.
- «Αθήνα, πόλη συνεχούς θεολογικής και πολιτιστικής συμβολής». Εισήγηση στο όμώνυμο Συμπόσιο της Θεολογικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. *Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών – Επίσημοι λόγοι*, τόμ. 28, Αθήνα 1988, σ. 363-369.
- «Remembering Some Basic Facts in Today's Mission», *International Review of Mission* 77 (1988), σ. 4-11.
- «Your will be done – Mission in Christ's way. A meditative introduction», *International Review of Mission* 77 (1988), σ. 173-178.
- «Emerging Perspectives on the Relationships of Christians to People of Other Faith – An Eastern Orthodox

Contribution», *International Review of Mission* 77 (1988), σ. 332-346.

- «Βουδδισμός και άγωγή», *Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια – Λεξικό, Έλληνικά Γράμματα*, τόμ. 2, Αθήνα 1989, σ. 1025-1028.
- «Όρθόδοξη Ίεραποστολή. Παρελθόν – Παρόν – Μέλλον», *Γενηθήτω τό θέλημά σου. Η άποστολή τῆς Όρθοδοξίας σήμερα*. Έπιμ. Γ. Λαιμόπουλος, Νεάπολη – Θεσσαλονίκη 1989, σ. 69-95.
- «Orthodox Mission – Past, Present, Future», *Your Will be done. Orthodoxy in Mission* (ed. G. Lemopoulos), Katerini, Tertios – Geneva, WCC, 1989, σ. 63-92.
- «Dein Wille geschehe – Mission in der Nachfolge Christi». *Dein Wille geschehe – Mission in der Nachfolge Jesu Christi. Weltmissionskonferenz in San Antonio, 1989* (Hrsg. J. Wietzke), Otto Lembeck, Frankfurt a.M. 1989, σ. 217-235. Έπίσης, *Jahrbuch 6, des Evangelischen Missionswerkes in Südwestdeutschland. Mission bei uns gemeinsam mit den Partnern*, Stuttgart 1989, σ. 82-88.
- «Address by the Conference Moderator», *International Review of Mission* (The San Antonio Conference) 78 (1989), σ. 316-328. Έπίσης, *The San Antonio Report, Your Will be Done. Mission in Christ's Way*, Fr. R. Wilson, Geneva, WCC, 1990, σ. 100-114.
- «Hagase tu voluntad. La mision conforme a Cristo». San Antonio, Texas, Μάιος 1989 (WCC, Ref. 274.007).
- «Άποστολική Διακονία», *Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια – Λεξικό*, τόμ. 2 (1989), σ. 679-680.
- «Εἰς μνημόσυνον τοῦ Νικαίας Γεωργίου», *Φῶς στήν πορεία τοῦ λαοῦ*, 12 (1990), σ. 195-196.

- «In Tribute to Bishop Lesslie Newbiggin», *International Review of Mission* 79 (1990), σ. 86.
- «Ἰνδουισμός καί ἀγωγή», *Παιδαγωγική Ψυχολογική Ἐγκυκλοπαίδεια – Λεξικό*, τόμ. 4 (1990), σ. 2425-2429.
- «Ske Din vilja – Mission pa Kristi sätt», *Till Hela Varlten – pa Kristi sätt*, Uppsala, Svenska Missionsradet, 1990, σ. 7-17.
- «Holistic Mission, from an Orthodox Perspective», *Missionary Research* 14 (1990), σ. 53-56.
- «Kisha Orthodhokse, bekim për Shqripërine – Fjalimi i fronëzimit», *Ngjallja* 2 (1992), σ. 2.
- «Παράδοση καί ὄραμα εἰρηνικῆς συνυπάρξεως τῶν θρησκευτικῶν κοινοτήτων στήν Ἀλβανία». Ὁμιλία κατά τήν ὑποδοχή ὡς ἀντεπιστέλλοντος μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, 14.12.1993, Ἀθῆναι 1993. *Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν*, τόμ. 68 (1993), σ. 492-511. Βλ. καί *Ἐκκλησία* 71 (1994), σ. 231-234, 279-282, 329-330, 360-363.
- «Μιά Ἐκκλησία σέ μακροχρόνιο πολύτροπο διωγμό». Ὁμιλία κατά τήν ἀναγόρευση εἰς ἐπίτιμο Διδάκτορα τοῦ Τμήματος Θεολογίας τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 13.12.1995, *Ἐπιστημονική Ἐπετηρίδα Θεολογικῆς Σχολῆς*, Νέα Σειρά, Τμήμα Θεολογίας, Ἀριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, τόμ. 6, Θεσσαλονίκη 1996· ἀνάτυπο σ. 28-48.
- «Ἄνθρωπος καί φύση στίς μεγάλες θρησκεῖες», *75 Χρόνια Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν, 1920-1995*, Ἰούνιος 1996, σ. 93-105.
- «Byzantine and Contemporary Greek Orthodox Approaches to Islam», *Journal of Ecumenical Studies*, 33:4, Fall 1996, σ. 512-527.

- «The Global Vision of Proclaiming the Gospel», *The Greek Orthodox Theological Review*, 42, (Geneva) 1997, Nos. 3-4, σ. 401-417.
- «Address by the Conference Moderator on World Mission and Evangelism», San Antonio 1989, *The Ecumenical Movement. An Anthology of Key-texts and Voices*, M. Kinnamont and B.E. Cope, WCC, Geneva, 1997, σ. 388-392.
- «Turn to God. Rejoice in Hope-Anamnesis», Diane Kessler, ed., *Together on the Way*. Official Report of the 8th Assembly of the WCC, WCC, Geneva, 1999, σ. 28-33.
- «Anamnesis», *Faisons route ensemble*. Rapport officiel de la Huitième Assemblée du Conseil œcuménique des Églises, publié sous la direction de N. Lossky, WCC, Genève, 1999, σ. 22-27.
- «Anamnese» (γερμ.), «Anamnesis» (ίσπαν.), 8th Assembly WCC, Harare (WCC, Ref. 362.003/10).
- «Οί θρησκευίεις δέν πρέπει νά ρίχνουν λάδι στή φωτιά τοῦ πολέμου». Συνέντευξη στόν Γρ. Καλοκαιρινό, *Η Καθημερινή*, 4.1999. «Religion mustn't add fuel to the fire of conflict». Interview Gr. Kalokairinos, *Herald Tribune*, 13.4.1999.
- «May Peace and Justice Once More Reign in the Balkans», *For the Peace from Above*. An Orthodox resource book on world peace and nationalism, ed. «Syndesmos», The World Fellowship of Orthodox Youth, Bialistok, Poland 1999, σ. 160-163. It was also published in French, in *Service Orthodoxe de Presse(SOP)*, No 240, June 1999, and in the newspaper *Zeri i Popullit*, Tirana, May 1999.

- «Orthodoxe Mission. Vergangenheit, Gegenwart, Zukunft», *Die Orthodoxe Kirche. Eine Stand-Ortbestimmung unter Jahrtausend-wende*. Festschrift für Anastasios Kalis, herausgegeben von Eumenius von Lefka, Athanasios Basdekis und Nikolaos Thon, Frankfurt am Main, Lembek, 1999, σ. 93-121.
- «Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας, Ἱστορική – πνευματική παράδοση», *Ὁ Θησαυρός τῆς Ὁρθοδοξίας 2000. Ἱστορία, μνημεῖα, τέχνη*, Β' τόμος, Ἐκδοτική Ἀθηνῶν, Ἀθήνα 2000, σ. 486-506.
- «Orthodoxy Faces the Third Millenium», *The Splendour of Orthodoxy 2000 years. History, Monuments, Arts. Vol. II, Patriarchates and Autocephalous Churches*, Ekdotike Athinon, Athens 2000, σ. 12-21.
- «The Church of Albania. History and Spiritual Tradition», *The Splendour of Orthodoxy 2000 years. History, Monuments, Arts. Vol. II, Patriarchates and Autocephalous Churches*, Ekdotike Athinon, Athens 2000, σ. 486-506.
- «Ἀνάμνηση», περιοδ. Σύναξη, τεύχ. 73, Ἰανουάριος-Μάρτιος 2000, σ. 5-10.
- «Σχέσεις τῆς Ὁρθοδοξίας μέ τίς ἄλλες θρησκείες», (ἐπιμέλεια) A. Walker, Κ. Καρράς, *Ζωντανή Ὁρθοδοξία στόν σύγχρονο κόσμο*, Ἔστια, Ἀθήνα 2001, σ. 43-62, 260-262.
- «Τρία κρίσιμα διαχρονικά θέματα», *Ἐλευθεροτυπία*, 11.2001.
- «Νά μήν μπλέκουμε θρησκεία μέ τρομοκρατία». Συνέντευξη στόν Στ. Τζίμα, *Ἡ Καθημερινή*, 10.2001.

- «Ἡ συμβολή στὴν ὑπερνίκηση τῆς βίας: Ἄμεσο ἐνδιαφέρον καὶ χρέος τῶν Ἐκκλησιῶν». *Πειραιϊκὴ Ἐκκλησία*, τευχ. 122, Δεκέμβριος 2001, σ. 45-50.
- «Responsabilité apostolique et dimension universelle de l'Église», *Service Orthodoxe de Presse (SOP)*, 263, Decembre 2001, σ. 23-27.
- «Problems and Prospects of Inter-religious Dialogue», *Ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῆ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός*, Ἀφιέρωμα στὸν Ἀρχιεπίσκοπο Δημήτριο, Ἐπιμ. Σ. Δαμασκηνός, Φ. Δωρῆς, Β. Κύρκος, Ἰ. Μουτσούλας, Γ. Μπαμπινιώτης, Κ. Μπέης, Θ. Πελεγκρίνης, Α.Ν. Σάκκουλας, Ἀθήνα 2002, σ. 1-8.
- «Et moi je suis avec vous», 75e Anniversaire de la Foi et Constitution, Lausanne 25.8.2002 (WCC, Ref. 230.2.03).
- «I will be with you», Lausanne 2002 (ἔνθ. ἀν.) (WCC, Ref. 230.2.03).
- «Und siehe, Ich bin bei euch», Lausanne 2002 (ἔνθ. ἀν.) (WCC, Ref. 230.2.03).
- «Y he aqui, yo estoy con vosotros», Lausanne 2002 (ἔνθ. ἀν.) (WCC, Ref. 230.2.03).
- «Ἡ ἠθικὴ στὶς ἐπιχειρήσεις. Ἡ ἐταιρικὴ εὐθύνη καὶ ἡ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη», *Οἰκονομικὸς Ταχυδρόμος*, 9 Νοεμβρίου 2002, σ. 18-20.
- “An Oral Contribution to the Discussion: Peace, Justice, Development,” in *Peace: a Single Goal and a Shared Intention*. Vatican City: Pontifical Council for Interreligious Dialogue, 2002. Pp 46-47

- «Orthodoxe Mission», *Leitfaden Ekumenische Missions-theologie*, Chr. Tahlin-Sander, An. Schultze, D. Werner, H. Wrogemann, Chr. Kaizer, Güttersloch, 2003, σ. 113-129.
- «The Spirit of Love», *The Adriatic Sea. A Sea at Risk, a Unity of Purpose*, eds N. Ascherson and An. Marshall, *Religion, Science and the Environment*, Athens 2003, σ. 89-91.
- «Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. 28:20), *Σύναξις Εὐχαριστίας. Χαριστήρια εἰς τιμὴν τοῦ γέροντος Αἰμιλιανοῦ*, Ἰνδικτος, Ἀθῆναι 2003, σ. 111-118.
- «Confessing Christ today», *The Bond of Unity*, H. Bos, «Syndesmo's» fifty years of work for Orthodox Youth and unity, «Syndesmos», Athens, 2003, σ. 177-190.
- «The Apostolic Responsibility and Worldwide Dimension of Orthodoxy. Key-note Address at the Syndesmo's Festival», St Morin, France, 30.8.2001. *Bonds of Unity*, by H. Bos, Syndesmos, Athens, 2003, σ. 199-208.
- «Developing Shared Values and Common Citizenship in a Secular and Pluralistic Society: How Religious Communities can contribute», *Facilitating Freedom of Religion or Belief: A Desk Book*, eds T. Lindholm, W. Colterham, Junior, and Bahia G. Tachsip Leek, Netherlands, Kluwer Law International, G. Reuben Clark Law School, Brigham Young University, Provo Utah, USA, 2004.
- «Contribuția Ortodoxă la dezbaterea temelor majore ale lumii contemporane», *Facultății de Teologie Ortodoxă*, Universitatea București, București 2004, σ. 195-205.
- «Relațiile Ortodoxiei cu celelalte religii», *Facultății de Teologie Ortodoxă*, Universitatea București, București 2004, σ. 265-275.

- «Οἱ θρησκευεῖες καί ἡ φτώχεια τοῦ κόσμου», περιοδ. *Σύναξη*, τεῦχ. 94 (2005), σ. 41-52.
- «La manifestation de la gloire de Dieu à tous les hommes», A. Argyriou (ed.), *Clemins de la Christologie orthodoxe*, Desclée, Paris 2005, σ. 23-36.
- «Εὐρωπαϊκὴ συνύπαρξη Χριστιανῶν – Μουσουλμάνων», ἔφημ. *Ἡμερησία*, 12.04-2.1.05.
- «Ατνασιένιε πραβοσλάβιγια κ ντρουγκίμ ρελίγκιαμ», *Πραβοσλάβιε β σαβρεμένομ μήρε*, *Αλετέια*, Ἀγία Πετρούπολις 2005, σ. 35-51.
- «Χαιρετισμός», *Ὁ Ἰησοῦς Χριστός εἰς τὴν θεολογίαν τοῦ Ἁγ. Γρηγορίου Νύσσης*, Πρακτικά Θ' Διεθνoῦς Συνεδρίου, Ἀθῆναι 2005, σ. 33-35.
- «Ἡ θρησκευτικὴ συνείδηση καλεῖται νά ἀντισταθεῖ», *Ἐλεύθερος Τύπος*, 12.2006.
- «God, in your grace transform the world», *The Ecumenical Review*, «Afesta de vida», Documents and Reports from the WCC 9th Assembly in Porto Alegre, vol. 58, No 1-2, January/April 2006, σ. 6-15.
- «Transform le monde, Dieu, dans ta grâce», *Service Orthodoxe de Presse (SOP)* 307, Avril 2006, σ. 19-26.
- «In deiner Gnade, Gott, verwandle die Welt», 9th Assembly WCC, Porto Alegre 2006 (WCC Ref. 363.007/02).
- «Dios, en tu gracia, transforma el mundo», Porto Alegre 2006 (ἔνθ. ἀν.).
- «Deus, tua graça, transforma o mundo», Porto Alegre 2006 (ἔνθ. ἀν.).

- «Ἡ μεταμόρφωση τοῦ κόσμου», *Ἀνάπλασις*, ἀρ. φ. 423, Μάιος-Ἰούνιος 2006, σ. 67-70.
- «Rediscovering our apostolic indentity in the 21st century», *XVII General Assembly Report of the World Fellowship of Orthodox Youth – Syndesmos 14-22 July 2003*, Durrës, Albania, Athens 2006, σ. 37-51.
- «Χριστιανικές ἀρχές τῆς εἰρηνικῆς συνυπάρξεως», *Ἀντίδωρον τῷ Μητροπολίτῃ Μεσσηνίας Χρυσοστόμῳ Θέμελε*, Καλαμάτα 2006, τόμ. 1ος, σ. 179-187.
- «Οἱ Χριστιανοί στήν πολυθρησκευτική Ἐνωμένη Εὐρώπη», *Προοπτικές τῆς Εὐρώπης. Πρακτικά ἑλληνογερμανικοῦ συμποσίου*. Ἐπιμ. W. Schultheiss, Εὐ. Χρυσός, Ἴδρυμα τῆς Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων, Ἀθήνα 2007, σ. 97-109.
- «Christen in einem multi-religiösen geeinten Europa», *Europa Perspektiven*, Beiträge eines Deutsch-griechischen Symposiums, verl. Ev. Chrysos und W. Schultheiss, Athen 2007, σ. 91-104.
- «The Light of Christ and Europe», Third European Ecumenical Assembly, «The Light of Christ shines upon all. Hope for renewal and Unity in Europe», Sibiu, 4-9 September 2007.
- «La lumière du Christ et l'Europe», *Service Orthodoxe de Presse (SOP)*, τεῦχ. 324, Janv. 2008, σ. 97-109.
- «Ἡ Ὁρθόδοξος Αὐτοκέφαλος Ἐκκλησία τῆς Ἀλβανίας σήμερα», *Ἱστορία τῆς Ὁρθοδοξίας, Οἱ Ὁρθόδοξες Ἐκκλησίες τοῦ 20οῦ αἰώνα*, ἐκδ. Road, Ἀθήνα 2008, σ. 254-283.

- «Αλμπάνιγια – Αλμπάνσκαγια πραβοσλάβναγια τσέρκοφ», *Πραβοσλάβναγια εντσικλοπέντιγια*, Έκδοση του Πατριαρχείου Μόσχας, Μόσχα 2008, τόμ. 1ος, σ. 448-455.
- «Called to one hope in Christ», *13th CEC Assembly*, Lyon, France 15-21 July, 2009.
- «Appelés à une seule espérance en Christ» (ἔνθ. ἄν).
- «Quelques notes sur l’histoire de l’Église Orthodoxe d’Albanie au XXe siècle, et sa résurrection depuis 1991», Christine Chaillot, *L’Église orientale au XXe siècle*, Le Cerf, Paris 2009, σ. 133-150.
- «Meditation on Peace», Central Committee WCC 16.2.2011. (Επίσης μετάφρ. στά γαλλικά, γερμανικά, ίσπανικά).
- «Drita e Krishtit dhe Europa», *Kërkim*, Tirana, Nr. 1, 2009, σ. 9-14.
- «Vlerat mbarënjëzore të feve», *Kërkim*, Tirana, Nr. 2, 2009, σ. 7-21.
- «Ndarja e Lajmit të Mirë dhe ndërtimi i Kishës në ditët e sotme», *Kërkim*, Tirana, Nr. 9, 2012, σ. 111-122.
- Συνέντευξη στην Αντιγόνη Σολωμονίδου-Δρουδιώτου για την έφημερίδα *Φιλελεύθερος* (Κυριακή, 27 Ιουνίου 2010),
- «Αλληλεγγύη, ο αληθινός πλούτος της κοινωνίας», εφημ. Μακεδονία, 3.4.2010 σ. 3
- Έβδομη διάλεξη εις μνήμην Ντίνου Λεβέντη, Πανεπιστήμιο Κύπρου, σ. 66-80.
- «Βσεμίρναγιε Βηντιένιε Προβοζβέστιγια Έβαγκκέλιγια», *Βέλικα Ζνάτβα, α Ραμποτνίκοβ Μάλο-Ο*, Μόσχα 2010, σ. 16-33.

- «Feja», *Kërkim*, Tirana, Nr. 4, 2010, σ. 5-21.
- «Fetë dhe varfëria e botës», *Kërkim*, Tirana, Nr. 5, 2010, σ. 5-21.
- «Kirilli dhe Metodi – Udhërrëfyes», *Kërkim*, Tirana, Nr. 6, 2010, σ. 5-20.
- «Some notes on the History of the Orthodox Church of Albania in the Twentieth Century and its Resurrection from 1991», in Christine Chaillot, *The Orthodox Church in Eastern Europe in the Twentieth Century*, Peterdang, Oxford, Berlin, Bruxelles, Bern 2011, σ. 135-155.
- «Per la comprensione teologica delle altere religioni. Una prospettiva Ortodossa», *Vivens Homo*, Revista di Teologia e Scienze religiose 22 (2011), σ. 417-440.
- «Dhimbja brenda dritës së Ngjalljes», *Kërkim*, Tirana, Nr. 7, 2011, σ. 5-8.
- «Njeriu dhe natyra në fetë e mëdha», *Kërkim*, Tirana, Nr. 8, 2011, σ. 5-23.
- «Νέοι καί Ἐκκλησία σ' ἓναν μεταβαλλόμενο κόσμο», περιοδ. *Παρεμβολή*, τεύχ. 100 (Ιαν. – Μάρτ. 2012), σ. 5-9. Περίληψη ἀγγλική, σ. 48-49.
- «LOGOS, Pasuria e mrekullueshme dhe horizontet e gjera të një fjale», *Πανεπιστήμιο Λόγος*, Τίρανα, περιοδ. *Logos* 1 (2012), σ. 7-11.
- «Μέ καρτερική ὑπομονή», ἔφημ. *Ἡ Καθημερινή*, Σάββατο 22 – Κυριακή 23.1.2012.
- «Νά μὴν ἐνδώσουμε σέ νέους διχασμούς», Συνέντευξη στόν Στ. Τζίμα, ἔφημ. *Ἡ Καθημερινή*, Κυριακή 20.1.2013.

- «Ἀστείρευτη δύναμη κατά τῆς ἀπογνώσεως ἢ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ», ἔφημ. *Ἡ Καθημερινή*, Σάββατο 4 – Κυριακή Πάσχα 5.5.2013.
- «Kriza financiare – roli që mund të luajë Kisha», *Kërkim*, Tirana, Nr. 10, 2013, σ. 5-11.
- «Orthodox Missions – Past, Present, Future», P. Vassiliades (ἐπιμέλεια), *Orthodox Perspectives on Mission*, Regnum Edinburg Canterbury Series 17, Oxford Centre for Mission Studies, Regnum, Oxford 2013.
- «1700 χρόνια ἀπό τό Διάταγμα τῶν Μεδιολάνων», ἔφημ. *Ἡ Καθημερινή*, Κυριακή 20.10.2013.
- «Liria fetare është pazgjdhshëmërisht e lidhur me kthimin e vendeve të shenjta të kultit», *Kërkim*, Tirana, Nr. 11, 2013. σ. 15-19.
- «Ἡ ἀσύλληπτη ἀξία τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς», ἔφημ. *Ἡ Καθημερινή*, Χριστούγεννα 29.12.2013.
- «Sharing the Good News in a Multi-Religious Country. Theological Reflections on Other Religions», *Orthodoxy in America Lecture Series*, January 28, 2014; Bronx, NY: Fordham University, Orthodox Christian Studies Center.
- «Μέ ἀναστάσιμο ὀλόλευκο φῶς στή ζωή μας», ἔφημ. *Τό Βῆμα*, Πάσχα 17.4.2014.
- «Ripërtërihuni!», *Kërkim*, Tirana, Nr. 12, 2014, σ. 23-32.
- «Ἐκπληκτικές οἱ ἐπεμβάσεις τοῦ Θεοῦ. Ὑπέρβαση τοῦ ἀδυνατοῦ», *Ἡ Καθημερινή*, Χριστούγεννα 25.12.2014.
- «Ἀνάσταση: Ἀνύψωση τῆς ἀνθρώπινης ἀξιοπρέπειας», ἔφημ. *Ἡ Καθημερινή*, Πάσχα 12.4.2015.

- «Tradita dhe vizioni i Bashkekzistencës paqësore të komuniteteve fetare në Shqipëri», *Kërkim*, Tirana, Nr. 13, 2015. σ. 5-19.
- «Δοκιμασίες και παρουσία του Θεού», έφημ. *Η Καθημερινή*, Χριστούγεννα 25.12.2015.
- «Έξοδος από την απογοήτευση», έφημ. *Η Καθημερινή*, Πάσχα 30.4.2016.
- «Δικαιοσύνη για όλους τους λαούς, ή θεραπεία της Τζιχάντ», Συνέντευξη στη Μαρίνα Ζιώζου, έφημ. *Έθνος της Κυριακής*, 12.2016.
- «Ανατροπή της αλαζονείας», έφημ. *Η Καθημερινή*, Χριστούγεννα 23.12.2016.
- «Church Raised from the Ruins». Interviewed by Genc Mlloja. *Albania Daily News*, Tirana, 23.1.2017, σ. 8-9. «Kisha e ngritur nga gërmadhat» (E plotë) *Ngjallja*, 2017, σ. 4-8.
- «Ανανέωση με εὐφροσύνη», έφημ. *Η Καθημερινή*, Πάσχα 16.4.2017. έφημ. *Τό Βήμα*, 16.4.2017.
- «25 χρόνια δημιουργικής προσπάθειας», Συνέντευξη στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, στη Μ. Τζώρα, Κυριακή 18.6.2017. Δημοσιεύθηκε σε πολλές ιστοσελίδες: «Η ελπίδα αναστήθηκε», «δημιουργήθηκε νέα προοπτική για το μέλλον», *real.gr*, *flash96*, *migration.com*, *euro2day* κ.ά.
- «Αλλοίωση και ουσιαστικό νόημα των Χριστουγέννων», έφημ. *Η Καθημερινή*, 22.12.2017.
- «Να αντισταθούμε στην παρακμή», συνέντευξη στον Αλέξη Παπαχελά, έφημ. *Η Καθημερινή*, 30-31.12.2017 σελ. 14-15.

- «Ειρηνική συνύπαρξη και θρησκευτικός πλουραλισμός» εφημ. *Η Καθημερινή*, 4.11.2018 σελ.12
- «Αντίδοτο στην ανασφάλεια», εφημ. *Η Καθημερινή*, 25.12.2018
- «Μια εκπληκτική πρόσκληση», εφημ. *Η Καθημερινή*, 14.4.2018
- «Biblical and Theological Perspectives on discrimination, persecution and martyrdom», *Discrimination, Persecution, martyrdom: Following Christ together, Report of global consultation*, Tirana, Albania, 2-4 November 2015 ed. Global Christian Forum Bonn, Germany 2019 p. 84-91
- «Drejt Sinodit të Shenjtë dhe të Madh» *Kërkim*, Tirana nr.14 fq. 5-9, 2016
- «Në linjën e Etërve. Kuptimi dinamik i traditës së Tre Hierarkëve» *Kërkim*, Tirana nr.15 fq. 17-30, 2017
- «Hierapostullim në gjurmët e Krishtit» *Kërkim*, Tirana nr.16 fq. 5-25, 2019
- « Ελπίδα χωρίς όρια» εφημ. *Τα Νέα*, 25.4.2019, εφημ. *Η Καθημερινή*, 25.4.2019
- «Από τη Θεολογική Σχολή Αθηνών σε κρίσιμες αποστολές: Σταθμοί πορείας και εμπειρίας ενός μέλους της», Ομιλία κατά τον εορτασμό της 180^{ης} επετείου από της ιδρύσεώς του ΕΚΠΑ. *Επίσημοι λόγοι Πρυτανεία Αθην.* Μελ. Δημοπούλου, 2015-2019, τ. 37, έτη 2016-2017, Αθήνα, σελ.238-247.
- «Η αναζωπύρωση της Ορθοδόξου Ιεραποστολής σε νέα σύνορα και η Αγία και Μεγάλη Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας» και αγγλ. «The revival of Orthodox Mission in

new borders and the Holy and Great Council of the Orthodox Church», 8th International Conference of Orthodox Theology, The Holy and Great Council of the Orthodox Church: Orthodox Theology in the 21st Century ,Thessaloniki 21-24 May 2018.

- «Religion as an Instrument for Peace»: *Religion as an Instrument for Peace: Participants' Speeches*, Tipografia Dollonja, Tiranë, 2019, pg. 59-63
- Γράμματα προς τον Μακαριώτατον Πατριάρχη Μόσχας κ. Κύριλλον, (10.10.2018 και 7.11.2018) και στον Παναγιώτατον Οικουμενικόν Πατριάρχη κ. Βαρθολομαίον (14.1.2019 και 21.3.2019) και αγγλική μετάφραση, Website: (<https://orthodoxalbania.org/2020/el/2019/05/04/γραμματα-προς-το...καριώτατον-πατρι/>)
- «Briefe Seiner Seligkeit Anastasios, Erzbischof von Tirana, Durrës und ganz Albanien», *Orthodoxe Kirche in der Ukraine – wohin? Dokumente zur Debatte um die Autokephalie*, Ashendroff Verlag Münster 2019.
- «Εν ἀναμονῇ τῶν Χριστουγέννων 2019, Ἐκκληση – Δέηση γιά τήν ὑπέρβαση τῆς ἐκκλησιαστικῆς πολώσεως»: ἔφημ. *Ἡ Καθημερινή*, 11.2019, 13
- «Οι θέσεις του Αναστασίου για το Ουκρανικό» ἔφημ. *Δημοκρατία*, 12.2019,
- «Συμφιλίωση»: ἔφημ. *Τα Νέα*, 12.2019, *Ἡ Καθημερινή*, 25.12.2019.
- «Ἡ ἀλληλεγγύη θα νικήσει τήν πανδημία»: ἔφημ. *Ἡ Καθημερινή*, 12.4.2020, 31.
- «Αφοβία»: ἔφημ. *Ἡ Καθημερινή*, 18.4.2020. *Ἑστία*, 18.4.2020.

- «Let us transmit from heart to heart the light of hope», *Συνέντευξη με τον Αρχιεπίσκοπο Αλβανίας, στη Marianne Ejdersten, Διευθύντρια Επικοινωνίας ΠΣΕ*, (<https://www.oikoumene.org/en/press-centre/news/archbishop-anastasios-let-us-transmit-from-heart-to-heart-the-light-of-hope-1>) μετάφραση ελληνικά, γερμανικά, ιταλικά, ρωσικά, ισπανικά, αραβικά, αλβανικά, προσπελάστηκε 5.2020.
- «The Revival of Orthodox Mission in New Borders and the Holy and Great Council of the Orthodox Church»: *The Ecumenical Review*, τόμ. 72 (2020), σ. 444-451.

ΠΡΟΛΟΓΟΙ σέ διάφορα βιβλία:

- Απόστολος (1979), Στις σειρές: «Ἐπί τὰς πηγὰς» (1973).
- «Λογική Λατρεία» (1980 ἔξ.).
- Καινή Διαθήκη (1981).
- Παλαιά Διαθήκη (1981).
- *WCC: Your Will be Done – Orthodoxy and Mission*(1989).
- Orthodox Editions (Nairobi – Athens): Θεία Λειτουργία στίς ἀφρικανικές γλῶσσες: Κισουαχίλι (1985), Κικούγιου (1986), Λουγκάντα (1987).
- Καινή Διαθήκη (1993). Ἐπίσης πρόλογοι σέ ὀκτώ λειτουργικά καί θεολογικά βιβλία στά ἀλβανικά (1992-2003).
- Στά βιβλία τῶν K. Clémens, *The Churches in Europe as Witnesses to Healing*, Geneva 2003.
- Hoppe, *Resurrection, The Orthodox Autocephalous Church of Albania 1991-2003*. Ngjallja, Tirana 2003.

- Veronis, *Go Forht, Stories of mission and Resurrection in Albania*, Concilie Press, Bon Omond, California 2009.
- *Αναστηλώσεις μνημείων τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας*, Τίρανα 2005 (ἄλβανικά, ἑλληνικά, ἀγγλικά).
- *2000 Years Christian Art and Culture in Albania*, International Symposium organized by the Albanian Orthodox Autocephalous Church (Tirana 16-18 Nov. 2000), Tirana 2006.
- *Οἰκοδομικό ἔργο τῆς Ὁρθοδόξου Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἀλβανίας κατά τὰ ἔτη 1992-2012*, τόμ. Α΄: *Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Τιράνων*, Τίρανα 2012 (ἄλβανικά, ἑλληνικά καί ἀγγλικά). Τόμ. Β΄: *Ἱερά Μητρόπολη Ἀργυροκάστρου*, Τίρανα 2012 (ἄλβανικά, ἑλληνικά καί ἀγγλικά).
- *Tetëtingullshi Ngjallësor*, Tirana, 2018.
- *Colours of Orthodoxy*, Warsaw 2019 (ελληνικά, αγγλικά, αλβανικά, πολωνικά, ρωσικά).
- Δημήτρης Παπαποστόλου, *Συμφωνική Ορθόδοξη Λειτουργία, Ιωάννου του Χρυσοστόμου Missa Graeca*, εκδ. Panas Music Παπααργυρογίου – Νάκας, Αθήνα 2020

Περιοδικά

- Ἰδρυση, διεύθυνση καί ἔκδοση (1960-1970) τοῦ τριμηνιαίου ἱεραποστολικοῦ περιοδικοῦ *Πορευθέντες* – *Go Ye*, στά ἑλληνικά καί στά ἀγγλικά.
- Ἰδρυση καί διεύθυνση τοῦ τριμηνιαίου περιοδικοῦ *Πάντα τὰ ἔθνη*, ἔκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (1981-1992).

- Ίδρυση και έποπτεία τῆς μηνιαίας ἐφημερίδος *Ngjallja*, Τίρανα (1992 ἔξ.).
- Ίδρυση και έποπτεία τοῦ περιοδικοῦ *Kërkim, Revistë Periodike, Theologji, Shkencë, Kultur ë, Aktualitet*, Τίρανα (2009 ἔξ.).
- Μελέτες και ἄρθρα τοῦ συγγραφέως ἔχουν δημοσιευθεῖ, ἐκτός τῶν ἑλληνικῶν, στά ἀγγλικά, γερμανικά, γαλλικά, ἄλβανικά, ρωσικά, σουηδικά, φιλλανδικά, σουαχίλι, πορτογαλικά, ἰσπανικά, σερβικά, ρουμανικά, βουλγαρικά, ἀραβικά, ἀρμενικά, πολωνικά, κορεάτικα.

ΠΗΓΗ: [Ορθόδοξος Αυτοκέφαλος Εκκλησία της Αλβανίας](#)